

Yaprak Özer
İndeks İçerik İletişim Danışmanlık CEO

Her işin başı insan kaynağı...

Gerekli yetkinliğe sahip insan kaynağınız yoksa başarılı olma şansınız tesadüflere bağlı. İnsan kaynağı portföyünün büyüklüğü, kalitesi ve çeşitliliği bir şirketin en büyük zenginliği. Sermaye piyasaları insan kaynağı açısından şanslı alanlardan biri... Yasal düzenlemeyle belirli sertifikasyonların zorunlu hale gelmesi, sektörün insan kalitesini artırıyor.

Araştırmalar, Yatırımcı İlişkileri Departmanlarına insan kaynağı sağlayan birçok farklı kanal olmasına karşın, yatırımcı ilişkileri çalışanlarının daha çok finans, hukuk ve iletişim alanlarından geldiğini gösteriyor. Bu yılın başında SPK tarafından yayınlanan Kurumsal Yönetim Tebliği'nin 11. maddesinin 5. fıkrasında yatırımcı ilişkileri çalışanlarının görevleri net bir şekilde tanımlanmıştı:

- Yatırımcılar ile ortaklık arasında yapılan yazışmalar ile diğer bilgi ve belgelere ilişkin kayıtların sağlıklı, güvenli ve güncel olarak tutulmasını sağlamak.
- Ortaklık pay sahiplerinin ortaklık ile ilgili yazılı bilgi taleplerini yanıtlamak.
- Genel kurul toplantısı ile ilgili olarak pay sahiplerinin bilgi ve incelemesine sunulması gereken dokümanları hazırlamak ve genel kurul toplantısının ilgili mevzuata, esas sözleşmeye ve diğer ortaklık içi düzenlemelere uygun olarak yapılmasını sağlayacak tedbirleri almak.
- Kurumsal yönetim ve kamuyu aydınlatma ile ilgili her türlü husus da dâhil olmak üzere sermaye piyasası mevzuatından kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilmesini gözetmek ve izlemek.

Yatırımcı ilişkilerinin yükü ağır

Tebliğ bir değil, birden fazla şey anlatıyor. Yatırımcı ilişkileri temel düzeyde finans bilecek, en azından hazırlanan finansal tabloların neyi anlattığını öğrenecek. Hukuk bilgisi çok yüksek olmasa da kendi alanındaki mevzuata hâkim olacak. Belki de tüm bunlardan daha önemlisi ilişkide bulunduğu taraflarla doğru, etkili ve şeffaf bir iletişim kurabilmek için iletişim becerilerini üst düzeye çıkaracak.

Sektörün insan kaynağını en çok besleyen alanlardan biri sermaye piyasaları... Neden? Çünkü burada SPK Lisansı olan ve yukarıdaki yetkinlikleri en azından temel düzeyde almış olan insanlar çalışıyor. Bir bankada bireysel müşteri temsilcisi bile eğer sermaye piyasası ürünleri satıyorsa SPK Temel Düzey Lisansını almak zorunda... Üst kademelerde İleri Düzey, Kurumsal Yönetim ve Kredi Derecelendirme Lisansı sahibi olan birçok sermaye piyasası profesyoneli bulunuyor.

Ülkemizde pek çok alanda veri eksik. Bu alan da onlardan biri! Türkiye'de yatırımcı ilişkileri profesyonelleri üzerine bir anket çalışması yapılmalı. Elde böyle bir kaynak yok. O zaman yurt dışına bakacağız. EMR tarafından yatırımcı ilişkilerine yönelik olarak İngiltere'de yapılan bir araştırma, yatırımcı ilişkilerinin insan kaynağı fotoğrafını tam olarak çekiyor:

- Yatırımcı ilişkilerinde çalışanların yüzde 47'si kadınlardan, yüzde 53'ü erkeklerden oluşuyor.
- Çalışanların yüzde 73'ü üniversite mezunlarından oluşuyor.
- Yatırımcı ilişkileri uzmanı olarak bir ajansta çalışanların oranı artmaya devam etse de bu çalışanların yarısından fazlası direkt olarak bir şirkette yatırımcı ilişkileri uzmanı olarak çalışmak istiyor.
- Şirketlerde çalışan yatırımcı ilişkileri personelinin yüzde 32'si Başkan, yüzde 32'si Direktör ve yüzde 21'i Müdür pozisyonlarında görev yapıyor.

- Çalışanların yüzde 19'u muhasebe, yüzde 9'u analist, yüzde 11'i aracı kurum, yüzde 15'i kurumsal iletişim kökenli.
- Şu anda yüzde 55'i finans departmanına raporlama yapıyor. Yüzde 58'i Finans Departmanı'na raporlama yapılması gerektiğine inanıyor. Yüzde 18'i Kurumsal İlişkilere raporlama yapılması gerektiğine inanıyor.

Açıksası bizdeki eğilimler de çok farklı değil. Kapsamlı bir anket çalışması yapılmış olmasa da sektörün fotoğrafını rahat bir şekilde görebiliyoruz. Finans kökenli yatırımcı ilişkileri uzmanları ve onlarla işbirliği içerisinde çalışan pazarlama iletişimcileri ve kurumsal iletişimcilerden oluşan entegre bir yapıyla karşı karşıyayız. Hukuk departmanları da danışman olarak bu gruplara talep edilen noktalarda yardımcı oluyor.

İnsan kaynağının adresi sermaye piyasaları

Türkiye Sermaye Piyasaları raporu, sermaye piyasalarındaki insan kaynaklarına geniş yer veriyor. Sektörde çalışan sayısı geçen yıl 222 kişi artarak 5.480'e yükselse de hâlâ, kriz öncesindeki 5.900 kişilik personel sayına ulaşabilmiş değil. Kurum başına ortalama çalışan sayısı 56 iken, sektörde çalışanların yüzde 60'ı erkeklerden oluşuyor.

Aracı Kurumlarda Çalışan Sayısı

Yıl	Kadın	Erkek	Toplam
2009	1,908	2,807	4,715
2010	1,989	2,959	4,948
2011	2,040	3,053	5,093
2012	2,087	3,171	5,258
2013	2,210	3,270	5,480

Sermaye piyasası çalışanların istihdam edildikleri departmanların da yatırımcı ilişkilerinin hem insan kaynağı portföyü için bir kaynak hem de sektörde ilişkide bulunan tarafların tespiti açısından yararlı olduğunu söyleyebiliriz. Merkez dışı birimler, şube acente ve irtibat bürosu gibi ana ofisin dışında çalışanları ayırdığımızda en fazla çalışanın yüzde 15 ile mali ve idari işler bölümünde olduğunu görüyoruz. Yatırımcı ilişkileri çalışanlarının en çok temasta bulunduğu bölümler arasında yer alan yurt içi satış (%10) idari ve mali işler bölümünü takip ederken araştırma (%4,6), kurumsal finansman (%3,4) ve yurt dışı satış (%3.3) çalışan dağılımı açısından biraz daha geride yer alıyor. Şirketlerin performansları hakkında yazdıkları raporlarla yatırımcı ilişkileri ile temasları yoğun olan araştırma bölümlerinin sayısı 2013'te 53'e çıkarken bu bölümlerde çalışanların sayısı ise 225'ten 254'e yükselmiş bulunuyor.

Departmanlara Göre Çalışanlar (2013)

	Çalışanların Dağılımı	Ortalama Çalışan Sayısı
Merkez Dışı Örgüt	%28.2	5.4
Şube	%16.7	6.0
Acente	%6.0	-
İrtibat Bürosu	%5.5	4.2
Mali ve İdari İşler	%15.2	8.8
Yurt içi Satış	%10.1	9.4
Dealer	%7.1	6.6
Broker	% 4.3	3.0
Kurumsal Finansman	%3.4	4.6
Araştırma	% 4.6	4.8
İnsan Kaynakları	%1.2	1.7
Bilgi İşlem	% 5.0	4.0
Hazine	% 2.0	3.0
İç Denetim-Teftiş	%3.3	2.0
Portföy Yönetimi	%0.9	2.1
Yurt dışı Satış	% 3.3	4.4
Diğer	% 11.4	7.4

Eğitim dzeyei yükselmeye devam ediyor

2012 sonunda sektör çalışanlarının yüzde 81'i yüksekokul ve üzeri bir eğitim seviyesine sahipken, 2013 yılında yüzde 83'e yükseldi. Sektörde doktora düzeyinde çalışan sayısı sadece 30. Acaba neden diye değerlendirilmesi gereken bir husus olabilir mi... Sektör alışanlarının yüzde 60'ı, 26-40 yaş; 10 yılın altında deneyime sahip çalışanların oranı yüzde 43.

Çalışanların Eğitim Durumu

	2012	2013
Doktora	0.4%	0.5%
Yüksek Lisans	13.6%	13.4%
Lisans	61.1%	62.4%
Yüksekokul	5.8%	6.3%
Lise	15.1%	13.8%
Ortaokul	1.8%	1.6%
İlkokul	2.3%	2.0%
Toplam	100.0%	100.0%

Kadın alışan oranı yüzde 40'ı buluyor

Kadın alışan sayısının birçok sektörle karşılaştırıldığında yüksek olduğunu söyleyebiliriz. Toplamda yüzde 40'ı bulan kadın çalışan sayısı insan kaynaklarında yüzde 77'ye kadar yükseliyor. Kadın alışan oranı yurt içi satış bölümü (%49), hazine (%42) ve kurumsal finansman (%39) blmlerimde de yüksek seyrediyor. Yurt dışı satış (%34), Broker ve Dealer (%33) bölümlerinde çalışan kadın sayısı ise ortalamaların altında bulunuyor.

Kadın alışanların yüzde 52'si 35 yaş ve altı grupta, erkek çalışanlarda bu oran %40'a kadar iniyor. Bu durum deneyime de ister istemez yansıyor. Erkek alışanların % 41'i 10 yıl ve altında deneyime sahipken bu oran kadınlarda % 47'e kadar yükseliyor. 20 yıl ve üstü deneyime sahip çalışanların yalnızca % 30'unun kadın olduğunu görüyoruz. Bu durum kadınların yönetim kademelerinde de daha az temsil edildiğine işaret ediyor.

İletişim ve ilişki yönetimine ağırlık verilmeli

Sermaye piyasaları ge ve dinamik bir yapıya sahip ve yatırımcı ilişkileri için de önemli bir insan kaynağı portföyüne işaret ediyor. Sektörün ge olması yetersiz deneyim ve bilgi yetersizliği gibi sorunları ortaya çıkarsa da SPK gibi düzenleyici kurumların çabasıyla bu açıklar kapatılmaya çalışıyor. Çalışanların finans ve hukuk bilgisi yatırımcı ilişkileri için asgari gereklilikleri sağlasa da bu alanda çalışacak profesyonellerin iletişim ve ilişki yönetimi alanlarında kendilerini daha fazla geliştirmesi gerekiyor. Medya, paydaşlar ve yatırımcılar ile etkili ve hedef odaklı bir ilişki yürütebilmek yatırımcı ilişkileri alanında fark yaratan ve dikkat çeken bir kariyerin de kapılarını aralayacaktır. Sektörün STK'larının ve bu alanda iletişim hizmeti veren uzman kuruluşların iletişim odaklı eğitimlerde nc ve yn gösterici olmaları ve daha fazla inisiyatif almaları gerekiyor...

Yaprak zer

İndeks İçerik İletişim Danışmanlık Yönetim Kurulu Başkanı